

Uitsluitend per e-mail: [REDACTED]
t.a.v. de heer mr. [REDACTED]

Den Haag, 14 augustus 2026
dossiernummer: 207747
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: [REDACTED]
e-mail: jz@advocatenorde.nl

Betreft: beslissing op bezwaar

Geachte heer [REDACTED],

Bij e-mail van 20 maart 2026 heeft u de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "algemene raad") verzocht om onderzoek naar de gelijkwaardigheid van de beroepsvereisten ingevolge artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet.

Bij e-mail van 25 maart 2026 heeft u het besluit ontvangen waarin uw verzoek is afgewezen, omdat u op grond van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet niet bevoegd bent om inschrijving als advocaat in Nederland te verzoeken. Met uw in het Verenigd Koninkrijk behaalde juridische master is niet voldaan aan de voorwaarde dat het afsluitend examen aan een universiteit is afgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie, of in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of in Zwitserland.

Bij brief van 5 mei 2026 met bijlagen heeft u bezwaar gemaakt tegen het besluit van 25 maart 2026.

Op 27 juli 2026 heeft u uw bezwaren toegelicht tijdens een hoorzitting. U bent gehoord door mr. [REDACTED] en [REDACTED], beiden werkzaam bij de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "NOvA").

Uw bezwaren

Uw bezwaargronden, zoals tijdens de hoorzitting aan de hand van pleitaantekeningen toegelicht, luiden in het kort als volgt.

1. U betoogt dat rechten die verkregen zijn op basis van een historisch feit eerbiediging verdienen. Dat is een algemeen uitgangspunt dat ook ten grondslag ligt aan artikel 4 van de [Wet algemene bepalingen](#). Toen u op 22 juli 2020 uw masterdiploma in het Verenigd Koninkrijk behaalde, ontstond volgens u het recht op grond van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet om uw masterdiploma onderzocht te krijgen op gelijkwaardigheid aan de beroepsvereisten advocatuur. Dat recht ontstond volgens u, omdat u met succes het afsluitende examen van een opleiding op het gebied van het recht aan een universiteit in een andere lidstaat van de EU had

14

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2596 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

afgelegd. Dat verkregen rechten op basis van een diploma dienen te worden geëerbiedigd, is een beginsel dat de Advocatenwet ook huldigt, dit blijkt volgens u uit artikel 2, eerste lid, onder b van de Advocatenwet. Juristen die vóór de invoering van de bachelor-masterstructuur (2004-2005) het doctoraat in het recht of de meestersitel hebben verkregen, behouden op grond van deze diploma's blijvend het recht om inschrijving als advocaat te verzoeken. Mutatis mutandis zou iets vergelijkbaars ook in casu moeten gelden, in de geest van artikel 4 Wet algemene bepalingen.

2. U heeft uw masterdiploma op 22 juli 2020 verkregen, op een moment dat het overgangsrecht van toepassing was. Ten tijde van het overgangsrecht was het Verenigd Koninkrijk nog geen derde land, zoals het bestreden besluit zelf erkent. De Europese Commissie heeft in een vergelijkbare context nadrukkelijk bepaald dat kwalificaties die door Unieburgers verkregen zijn in het Verenigd Koninkrijk vóór het einde van de overgangperiode Europese kwalificaties zijn: *"As a general rule, qualifications obtained in the UK before the end of the transition period set out in the Withdrawal Agreement (before 1 January 2021) by EU nationals are EU qualifications."* U bent van mening dat uw diploma op het moment dat u het behaalde dus gold als een volwaardig EU-kwalificatie/-diploma. U had toen een juridisch afdwingbaar recht op een eerlijke vergelijking van uw opleiding met de Nederlandse beroepsvereisten. Brexit heeft er niet toe geleid dat uw diploma met terugwerkende kracht geen EU-diploma meer is. Daarmee blijft uw diploma een diploma dat is behaald aan een universiteit in een andere lidstaat van de EU en meent u het recht te hebben verworven en te behouden een verzoek tot gelijkwaardigheidsonderzoek te doen, ondanks het feit dat het Verenigd Koninkrijk op dit moment een derde land is. Die conclusie is volgens u in lijn met het uitgangspunt van artikel 4 van de Wet algemene bepalingen dat verkregen rechten dienen te worden geëerbiedigd.

3. U stelt dat de status van het Verenigd Koninkrijk op het moment van het behalen van uw diploma – de examendatum – bepalend is voor de kwalificatie van uw diploma. Dat volgt uit de door de Europese Commissie gegeven uitleg dat kwalificaties die vóór 1 januari 2021 in het Verenigd Koninkrijk zijn behaald door Unieburgers, blijvend als EU kwalificaties moeten worden behandeld, ongeacht het moment van aanvraag. De aanvraagdatum zegt immers niets over de inhoud of waarde van een diploma. De rechtsgevolgen van een diploma ontstaan op het moment waarop het afsluitend examen is afgelegd. Op dat moment golden in het Verenigd Koninkrijk alle Europese regels en waarborgen. De examendatum is daarom de natuurlijke en juridisch juiste peildatum. Artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet bevat geen aanwijzing dat hiervan zou moeten worden afgeweken. De overgangperiode tussen 1 februari 2020 en 31 december 2020 creëerde bovendien geen aanvraagtermijn/vervaltermijn, zoals het bestreden besluit stelt. U verwijst naar de door de Europese Commissie gepubliceerde FAQs: Recognition of UK Qualifications waaruit volgens u blijkt dat kwalificaties die vóór 1 januari 2021 in het Verenigd Koninkrijk zijn behaald door Unieburgers, zonder tijdslimiet moeten worden behandeld als EU kwalificaties.

4. Subsidiair richten uw bezwaren zich tegen de onjuiste en te beperkte toepassing van het arrest Morgenbesser. In het bestreden besluit wordt aangenomen dat Morgenbesser uitsluitend betrekking heeft op diploma's die in een andere lidstaat van de Europese Unie zijn behaald, en dat diploma's uit derde landen per definitie buiten het toepassingsbereik vallen. Die lezing is onjuist. Die beperkte toepassing uit het bestreden besluit is goed te verklaren in het licht van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet. Daarin wordt uitdrukkelijk gesproken over het afsluitende examen afgelegd in 'een andere lidstaat van de Europese Unie'. De memorie van toelichting laat zien dat de wetgever Morgenbesser in deze beperkende zin heeft geïnterpreteerd. Morgenbesser zelf biedt geen ruimte voor deze beperkte interpretatie. In het antwoord op de prejudiciële vragen heeft het

Hof van Justitie bepaald dat er een verplichting bestaat voor de autoriteiten om *'rekening te houden met de beroepskwalificatie van de betrokkene door de uit zijn diploma's, certificaten en andere titels alsmede uit zijn relevante beroepservaring blijken de beroepsbekwaamheid te vergelijken met de door de nationale wettelijke regeling voor de uitoefening van het beroep vereiste beroepskwalificatie'*. In het volgende punt (58) bepaalt het Hof voor welke diploma's deze verplichting geldt: *'Die verplichting geldt voor alle diploma's, certificaten en andere titels alsmede voor de relevante ervaring van de betrokkene, ongeacht of zij in een lidstaat dan wel in een derde land zijn verworven, en verdwijnt niet door de vaststelling van richtlijnen inzake de onderlinge erkenning van diploma's (zie arrest van 14 september 2000, Hocsmán, C-238/98, Jurispr. blz. I-6623, punten 23 en 31, en arrest Commissie/Spanje, reeds aangehaald, punt 22).'*' Het Hof van Justitie maakt dus zeer uitdrukkelijk geen onderscheid tussen diploma's behaald in lidstaten en diploma's behaald in derde landen. Deze bepaling van het Hof is een bindende interpretatie van het EU-recht. Nationale bepalingen die in strijd zijn met dit recht moeten door bestuursorganen niet worden toegepast. Dat betekent dat, indien artikel 2, vierde lid van de Advocatenwet niet kan worden uitgelegd op een wijze conform Morgenbesser, deze bepaling buiten toepassing moet worden gelaten. Concreet betekent dit dat er een onderzoek tot gelijkwaardigheid van uw Magister Juris-diploma (inclusief Nederlandse vooropleiding en overige relevante ervaring) aan de beroepsvereisten van het Besluit beroepsvereisten advocatuur dient plaats te hebben.

U heeft tijdens de hoorzitting zijdelings gerefereerd aan eventuele strijdigheid met het vrije verkeer van personen (artikel 45 van het VWEU).

5. Tot slot voert u als persoonlijke omstandigheden aan dat u hoopt binnen het tijdsbestek van één jaar uw promotie aan de rechtenfaculteit van de Radboud Universiteit Nijmegen af te ronden en uw loopbaan te willen voortzetten als advocaat. U heeft een gezin met drie jonge kinderen. Het opnieuw volgen van een volledige Nederlandse master Rechtsgeleerdheid is voor u financieel en feitelijk bezwaarlijk. U wijst erop dat u twee bachelors (en twee masters) heeft afgerond. Uw academisch denk- en schrijfniveau en analytisch vermogen zijn volgens u onder meer met het afsluitend examen ruim voldoende aangetoond. Mocht de algemene raad desondanks van oordeel zijn dat uw diploma niet volledig gelijkwaardig is aan de beroepsvereisten, dan verzoekt u om in de gelegenheid gesteld te worden aanvullende examens af te leggen.

Toetsingskader

Ingevolge [artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet](#) is (eveneens) bevoegd inschrijving te verzoeken degene die in een andere lidstaat van de Europese Unie, of in een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of in Zwitserland met goed gevolg het afsluitend examen van een opleiding op het gebied van het recht aan een universiteit of daaraan gelijkwaardige opleiding heeft afgelegd. In dat geval onderzoekt de algemene raad in hoeverre het afsluitend examen en de in deze andere lidstaat door de verzoeker verworven beroepservaring gelijkwaardig zijn aan de ingevolge het tweede lid gestelde beroepsvereisten.

Overwegingen

Vast staat dat u op 22 juli 2020 uw diploma Master of Laws (Magister Juris) heeft behaald aan de University of Oxford in het Verenigd Koninkrijk. Op dat moment was het Verenigd Koninkrijk een lidstaat van de Europese Unie, als bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet.

Het Verenigd Koninkrijk heeft op 31 januari 2020 de Europese Unie verlaten (hierna: "Brexit") en is thans geen lidstaat meer. De algemene raad is er bij zijn bestreden besluit van uitgegaan dat het

tijdstip van indiening van het verzoek om inschrijving ex artikel 2, vierde lid van de Advocatenwet voor de beoordeling van uw aanvraag bepalend is en dat ten tijde van deze aanvraag het Verenigd Koninkrijk geen lidstaat was. U heeft zich in bezwaar op het standpunt gesteld dat dit gegeven onverlet laat dat u uw beroepskwalificatie heeft behaald in (toen) een lidstaat. Bij de herbeoordeling in bezwaar dient dus de vraag te worden beantwoord van welke uitleg van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet moet worden uitgegaan.

De gevolgen van 'Brexit'

De juridische basis van Brexit is vastgelegd in het Akkoord van 12 november 2019, inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ([2019/C 384 I/01](#)), hierna: "het Akkoord".

Het Akkoord voorziet in een overgangsperiode die op de datum van inwerkingtreding van dit Akkoord begint en die eindigt op 31 december 2020 (artikel 126).

De drie artikelen van Hoofdstuk 3 van Titel II, van het Akkoord voorzien wat betreft erkenning van beroepskwalificaties in twee overgangssituaties:

- Artikel 27 van het Akkoord heeft samengevat betrekking op de situatie waarin de erkenning van de beroepskwalificaties al vóór het einde van de overgangsperiode (31 december 2020) heeft plaatsgevonden.
- Artikel 28 van het Akkoord ziet op de situatie waarin de aanvraag voor erkenning vóór het einde van de overgangsperiode (31 december 2020) is ingediend.
- Artikel 29 van het Akkoord ziet op de administratieve verwerking van aanvragen, bedoeld in artikel 28.

De algemene raad overweegt dat in uw geval weliswaar sprake is van een vóór 31 december 2020 behaalde beroepskwalificaties, maar dat de aanvraag van de erkenning na 31 december 2020 heeft plaatsgevonden. In uw geval is op 20 maart 2026 een aanvraag om erkenning ingediend, hetgeen geen situatie betreft waarvoor het Akkoord een overgangsperiode heeft geregeld.

U heeft op pagina 4 van uw bezwaarschrift een beroep gedaan op de veelgestelde vragen op de website van de Europese Commissie: [FAQs Recognition of UK Qualifications](#):

- **"I am an EU national and I obtained my UK qualification before 1 January 2021 but did not get it recognised by an EU Member State competent authority yet. What rules apply to the recognition of my qualifications?"** If the qualifications were obtained before 1 January 2021, Directive 2005/36/EC applies. These qualifications were issued by the United Kingdom as a Member State (until 31 January 2020) or during the transition period set out in the [Withdrawal Agreement](#) (until 31 December 2020). This means that for EU nationals, qualifications obtained in the UK before 1 January 2021 are considered EU qualifications. The same rules apply as for the recognition of any other EU qualifications, with no time limit."

De algemene raad merkt allereerst op dat deze Q&A een disclaimer bevat, namelijk dat het alleen informatief bedoeld is en dat de Europese Commissie niet aansprakelijk kan worden gesteld voor de inhoud. Voorts lijkt uit de aangehaalde passage te volgen dat het niet uitmaakt wanneer het tijdstip van aanvraag van de erkenning gedaan is. Die uitleg is allereerst in tegenspraak met de tekst van het Akkoord en overigens ook niet conform [andere Q&A op de website van de Europese Commissie](#) [onderstreping toegevoegd]:

- **"Rights of workers and self-employed persons, and recognition of professional qualifications"**
 - (...)
 - (...)
 - Additionally, when a person covered by the Withdrawal Agreement who had his or her professional qualifications recognised in the country (an EU Member State or the United Kingdom) where he or she currently resides or, for frontier workers, where he or she works, will be able to continue to rely on the

recognition decision there for the purpose of carrying out the professional activities linked to the use of those professional qualifications. If he or she has already applied for the recognition of his or her professional qualifications before the end of the transition period, his or her application will be processed domestically in accordance with the EU rules applicable when the application was made."

Anders dan u is de algemene raad daarom van oordeel dat de werking van het Akkoord ertoe leidt dat regels voor beroepskwalificatie in Richtlijn 2005/36/EC in uw geval niet van toepassing zijn en artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet dienovereenkomstig uitgelegd behoort te worden.

Het bestreden besluit is niet in strijd met 'Morgenbesser'

De algemene raad maakt uit de wetsgeschiedenis van de Advocatenwet op dat het arrest Morgenbesser reeds in de Advocatenwet is gecodificeerd. Artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet, zoals dit thans luidt, is sinds 1 januari 2012 in werking. Uit de [memorie van toelichting](#) (Kamerstukken II, 2009-2010, 31 382, nr. 3, blz. 17 en 18) is dit nieuwe vierde lid als volgt toegelicht:

"Als gevolg van deze eis is het op grond van het huidige artikel 2, eerste lid, van de Advocatenwet op dit moment niet mogelijk om te verzoeken om inschrijving indien men alleen beschikt over een in een andere lidstaat behaald universitaire diploma op het gebied van het recht. Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 13 november 2003 (zaak C-313/01; Morgenbesser) volgt echter dat het gemeenschapsrecht eraan in de weg staat dat de autoriteiten van een lidstaat de inschrijving in het register van personen die stage volgen die vereist is om tot de advocatenbalie te worden toegelaten, weigeren aan de houder van een in een andere lidstaat behaald rechtendiploma op de enkele grond dat het rechtendiploma niet door een universiteit van de eerste lidstaat is afgegeven, bekrachtigd of als gelijkwaardig erkend. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met het geheel van de academische en beroepsopleiding waarop de verzoeker om inschrijving zich kan beroepen. De Advocatenwet moet dus ook nog voorzien in de mogelijkheid van een verzoek om inschrijving door personen die in een andere lidstaat een rechtendiploma hebben behaald. Het nieuwe vierde lid van artikel 2 voorziet hierin.

Uit het arrest Morgenbesser en de in dat arrest genoemde andere jurisprudentie van het Hof volgt dat het aan de bevoegde autoriteiten is om na te gaan of en in welke mate de kennis die uit het in een andere lidstaat afgegeven diploma blijkt en of de in deze andere lidstaat verworven bekwaamheden of beroepservaring, alsmede de ervaring die werd opgedaan in de lidstaat waar de aanvrager zich wenst in te schrijven, moet worden geacht – zij het ten dele – te voldoen aan de voorwaarden die voor de toegang tot de betrokken activiteit gelden. De onderzoeksprocedure moet de autoriteiten van de ontvangende lidstaat in staat stellen zich er objectief van te overtuigen dat de houder van het buitenlandse diploma over kennis en bekwaamheden beschikt die, zo niet identiek, dan toch ten minste gelijkwaardig zijn aan die welke uit het binnenlandse diploma blijken. Wanneer uit dit vergelijkend onderzoek volgt dat de uit de buitenlandse diploma's en beroepservaring blijkende kennis en bekwaamheden overeenkomen met de nationaal gestelde eisen in het land van aanvraag, moet de lidstaat erkennen dat aan de nationaal gestelde voorwaarden wordt voldaan. Wanneer blijkt dat deze kennis en bekwaamheden slechts gedeeltelijk overeenkomen, mag de ontvangende lidstaat het bewijs verlangen dat de aanvrager de ontbrekende kennis en bekwaamheden heeft verworven. Hieruit volgt dat de nationale bevoegde autoriteiten (in Nederland is dit de raad van toezicht) gehouden is te onderzoeken in hoeverre de in een andere lidstaat verworven diploma's, kennis en ervaring overeenkomen met de nationale eisen en, bij gebleken afwijkingen, bewijs van bekwaamheid mag vorderen van de aanvrager. Ook hierin is voorzien in het voorgestelde nieuwe vierde lid."

U heeft, los van het gegeven dat dit arrest reeds is gecodificeerd, ook rechtstreeks gerefereerd aan enkele rechtsoverwegingen (met name nrs. 57 en 58) van Morgenbesser (arrest HvJEU 13-11-2003, [ECLI:EU:C:2003:612](#)) [onderstreping toegevoegd]:

"56 Gelet op het voorgaande moet worden onderzocht of de [artikelen 39 EG](#) en [43 EG](#) van toepassing zijn op het hoofdgeding. Alleen wanneer deze bepalingen niet van toepassing zijn, moeten de andere verdragsbepalingen die de verwijzende rechter in zijn vraag heeft vermeld, worden onderzocht.

57 Volgens de rechtspraak, waarvan de beginselen werden geformuleerd in het reeds aangehaalde arrest Vlassopoulou, zijn de autoriteiten van een lidstaat bij het onderzoek van een aanvraag van een onderdaan van een andere lidstaat om toelating tot uitoefening van een gereguleerd beroep verplicht rekening te houden met de beroepskwalificatie van de betrokkene door de uit zijn diploma's, certificaten en andere titels alsmede uit zijn relevante beroepservaring blijkende beroepsbekwaamheid te vergelijken met de door de nationale wettelijke regeling voor de uitoefening van dat beroep vereiste beroepskwalificatie (zie laatstelijk arrest van 16 mei 2002, Commissie/Spanje, C-232/99, Jurispr. blz. I-4235, punt 21).

58 Die verplichting geldt voor alle diploma's, certificaten en andere titels alsmede voor de relevante ervaring van de betrokkene, ongeacht of zij in een lidstaat dan wel in een derde land zijn verworven, en verdwijnt niet door de vaststelling van richtlijnen inzake de onderlinge erkenning van diploma's (zie arrest van 14 september 2000, Hocsmán, C-238/98, Jurispr. blz. I-6623, punten 23 en 31, en arrest Commissie/Spanje, reeds aangehaald, punt 22).

59 Volgens de Raad van de orde van Genua vormt de activiteit van praticante een opleiding, waarop de artikelen 39 EG en 43 EG niet van toepassing zijn.

(...)

62 Zoals het Hof al heeft gepreciseerd, wordt de uitoefening van het recht van vestiging belemmerd wanneer in de nationale regeling geen rekening wordt gehouden met de kennis en de kwalificaties die de betrokkene in een andere lidstaat heeft verworven. De bevoegde nationale autoriteiten moeten derhalve nagaan of de aldus opgedane kennis volstaat voor het bewijs dat de ontbrekende kennis is verworven (zie de reeds aangehaalde arresten Vlassopoulou, punten 15 en 20, en Fernández de Bobadilla, punt 33)."

De algemene raad merkt op dat de casus van Morgenbesser verschilt van uw situatie. U bent geen onderdaan van een andere lidstaat, omdat u zowel tijdens uw verblijf in het Verenigd Koninkrijk als op het moment van uw aanvraag onderdaan van dezelfde EU-lidstaat (Nederland) was. Hierbij wordt wel de kanttekening geplaatst dat (de codificatie van) Morgenbesser plaatsvond ruim voor het Brexit-referendum op 23 juni 2016¹ en het Verenigd Koninkrijk vooralsnog het enige land is dat zich uit de EU heeft teruggetrokken, zodat met dit scenario geen rekening is gehouden, hetgeen precies de reden is waarom in het Akkoord nu juist overgangsbepalingen in het leven zijn geroepen. Uit rechtsoverweging 57 van Morgenbesser blijkt dat het ging om een aanvraag die is gedaan door een onderdaan van een andere lidstaat. De algemene raad leidt uit met name deze rechtsoverweging af dat de hoedanigheid van de aanvrager en daarmee samenhangend dus het tijdstip van de aanvraag doorslaggevend is en niet het tijdstip wanneer de beroepskwalificatie is behaald.

Het bestreden besluit is niet in strijd met artikel 4 Wet algemene bepalingen

In artikel 4 van de Wet algemene bepalingen is bepaald dat een wet alleen voor het toekomstige verbindt en geen terugwerkende kracht heeft. Zoals de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 14 maart 2018 ([ECLI:NL:RVS:2018:866](#)) overwogen heeft, kan van deze hoofdregel worden afgeweken door middel van overgangsrecht.

U heeft op 22 juli 2020 uw masterdiploma behaald. Uw betoog houdt in dat u daarmee het recht heeft verkregen op grond artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet vanaf dat moment uw masterdiploma onderzocht te krijgen op gelijkwaardigheid aan de beroepsvereisten advocatuur. U ziet in het bestreden besluit, dat op dezelfde wetsbepaling is gebaseerd een inbreuk in het in artikel 4 van de Wet algemene bepalingen vervatte legaliteits- dan wel rechtzekerheidsbeginsel.

De algemene raad wijst in dit verband naar hetgeen hij reeds hiervoor heeft overwogen. Het eerdergenoemde Akkoord, dat de juridische basis voor Brexit vormt, voorziet in overgangsrecht dat gold tot en met 31 december 2020. Op grond van hetgeen in het Akkoord is bepaald is de datum van indiening van het erkenningsverzoek bepalend. De datum van het behalen van het masterdiploma is dus in casu niet bepalend voor de bevoegdheid om inschrijving als advocaat in Nederland te verzoeken, met het oog op een onderzoek naar de gelijkwaardigheid van uw afsluitend examen.

De algemene raad meent dat hij op grond van in het Akkoord opgenomen overgangsrecht een juiste toepassing aan artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet heeft gegeven.

Het bestreden besluit is niet in strijd met de artikelen 45 en 49 VWEU²

U heeft tijdens de hoorzitting zijdelings gerefereerd aan eventuele strijdigheid met het vrij verkeer van personen (artikel 45 van het [VWEU](#)) en de vrijheid van vestiging (artikel 49 van het VWEU).

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/europese-unie/vraag-en-antwoord/wat-is-brexit>

² Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Rome, 25-03-1957

Blijkens artikel 52, tweede lid, juncto artikel 15 van het [Handvest](#)³ worden de door dit Handvest erkende rechten die voorkomen in bepalingen van het VWEU uitgeoefend onder de voorwaarden en binnen de grenzen die door deze Verdragen zijn gesteld. U heeft niet gemotiveerd waarom u van mening bent waarom het bestreden besluit in strijd zou zijn met de voorwaarden en grenzen gesteld door het VWEU.

Het bestreden besluit is niet in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Voor zover u een beroep beoogde te doen op het rechtzekerheidsbeginsel, legaliteitsbeginsel of enig ander rechtsbeginsel, wordt als volgt gereageerd. Zoals hiervoor is overwogen is artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet een codificatie van hetgeen in het arrest Morgenbesser door het HvJEU is gewezen. Daarmee mag ervan worden uitgegaan dat de toepassing van hetgeen in het vierde lid is bepaald in overeenstemming is met de hiervoor bedoelde rechtsbeginselen. Als dat niet zo was zou dat leiden tot de conclusie dat Morgenbesser eveneens in strijd is met de rechtsbeginselen, hetgeen niet het geval is. Anders dan door u (subsidiar) naar voren is gebracht, is de algemene raad van oordeel dat de wetgever Morgenbesser niet te beperkt, maar correct heeft geïnterpreteerd en dat overeenstemming met de rechtsbeginselen mag worden aangenomen. In dit verband wordt verwezen naar hetgeen de algemene raad hier reeds eerder over heeft opgemerkt, daarbij wordt herhaald dat Morgenbesser in historische context gelezen dient te worden en dat de casus van Morgenbesser verschilt uw situatie.

De algemene raad kan zich voorstellen dat het opnieuw volgen van een volledige Nederlandse master Rechtsgeleerdheid voor u financiële consequenties heeft. Dit zijn evenwel gevolgen die inherent zijn aan het feit dat u op grond van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet niet bevoegd bent om inschrijving als advocaat in Nederland te verzoeken. Dat door uw gezinssituatie en uw werk het moeten volgen van een volledige Nederlandse master Rechtsgeleerdheid een belasting voor u betekent is begrijpelijk. Uit de door u gegeven staat van dienst blijkt dat u meerdere masterstudies met succes hebt afgerond en ook thans uw gezin met uw baan als docent en als (promotie-) onderzoeker weet te combineren. De algemene raad ziet in uw uitleg geen grond waarom het moeten volgen van een volledige Nederlandse master voor u tot een onevenredigheid zou leiden.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen, blijkt naar het oordeel van de algemene raad dat uw verzoek om onderzoek naar de gelijkwaardigheid van de beroepsvereisten ingevolge artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet op 25 maart 2026 terecht is afgewezen. Hieruit volgt logischerwijs dat de algemene raad niet toekomt aan de beoordeling van de gelijkwaardigheid, zodat ook uw verzoek om in de gelegenheid gesteld te worden zo nodig aanvullende examens af te leggen niet aan de orde is.

Conclusie

In het besluit van 25 maart 2026 is uw verzoek terecht afgewezen, omdat u op grond van artikel 2, vierde lid, van de Advocatenwet niet bevoegd bent om inschrijving als advocaat in Nederland te verzoeken, zodat geen onderzoek naar de gelijkwaardigheid van uw afsluitend examen plaatsvindt. Met uw op 22 juli 2020 in het Verenigd Koninkrijk behaalde juridische master is niet voldaan aan de voorwaarde dat het afsluitend examen aan een universiteit is afgelegd in een andere lidstaat van de Europese Unie. Uit hetgeen u heeft aangevoerd, volgt niet dat de algemene raad bij zijn bestreden besluit niet heeft mogen uitgegaan van het tijdstip van indiening van verzoek om inschrijving, in uw geval: op 20 maart 2026, in plaats van het tijdstip van het behalen van de

³ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (2012/C 326/02)

beroepskwalificatie. Gelet hierop ziet de algemene raad geen aanleiding om het bestreden besluit te herzien.

Beslissing

Het bezwaar is ongegrond.

De afdeling van de Nederlandse orde van advocaten,

Nam

mw

algemeen secretaris a.i.

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen bij de afdeling bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waar zij wonen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.